

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering waarbij de tornado die zich voordeed op 26 september 2024 als ramp wordt erkend en waarbij de geografische uitgestrektheid van die ramp wordt afgebakend
- definitieve goedkeuring

Samenvatting

In de loop van 2024 hebben zich in Vlaanderen stom- en rukwinden en een tornado voorgedaan die schade hebben veroorzaakt. Naar aanleiding van de aanvragen tot erkenning als ramp die individuele burgers en ondernemingen hebben ingediend, heeft het Vlaams Rampenfonds een onderzoek gevoerd naar de eventuele erkenning als ramp van deze uitzonderlijke weersfenomenen.

De bevoegde wetenschappelijke adviesinstantie (het KMI) bevestigt dat enkel de tornado die zich voordeed te Geetbets en Zoutleeuw op 26 september 2024 voldoet aan de vereiste wetenschappelijke erkenningscriteria.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit ontwerp van besluit heeft betrekking op het beleidsveld rampenschade.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het advies van de Inspectie van Financiën werd gegeven op 18 juni 2025.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, werd gegeven op XXX.

Het wetgevingstechnisch advies is niet vereist, conform aanwijzing 297 van de omzendbrief 2019/4 betreffende wetgevingstechniek, omdat het een ontwerpbesluit betreft dat meer dan eens in dezelfde vorm voorkomt.

Het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State is niet vereist, conform artikel 3, §1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, omdat het ontwerp van besluit geen reglementair karakter heeft: het betreft de toepassing van reeds bestaande rechtsregels op een concrete situatie, zonder dat er nieuwe rechtsregels aan worden toegevoegd.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

1. Situering

In de loop van 2024 heeft Vlaanderen te maken gehad met storm- en rukwinden en een tornado. Het Vlaams Rampenfonds heeft een onderzoek gevoerd naar de eventuele erkenning van deze uitzonderlijke weersverschijnselen als ramp.

Het decreet van 5 april 2019 houdende de tegemoetkoming in de schade die aangericht is door rampen in het Vlaamse Gewest, vormt de basis om uitzonderlijke schadelijke weersverschijnselen als ramp te erkennen. Hoofdstuk 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 oktober 2020 tot uitvoering van het decreet van 5 april 2019 bepaalt de erkenningsvoorwaarden.

2. De erkenningscriteria: algemeen

Artikel 4 van het decreet van 5 april 2019 stelt de criteria voor de erkenning van rampen vast, namelijk:

1°. de wetenschappelijke criteria op basis van een minimale terugkeerperiode van dertig jaar van de ramp of de door de Vlaamse Regering te bepalen wetenschappelijke schaal;

2°. de financiële drempel, waarbij, bij de overschrijding ervan, niet voldaan hoeft te worden aan de wetenschappelijke criteria, vermeld in punt 1°.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 30 oktober 2020 voert het voormeld artikel uit en bepaalt:

- voor het **financieel criterium**:

Het natuurverschijnsel met uitzonderlijk karakter voldoet aan het financieel criterium als het Vlaams Rampenfonds vaststelt, op basis van de ontvangen ramingen van de schadelijders conform artikel 16, dat het op het grondgebied van het Vlaamse Gewest minstens voor honderd miljoen euro ((ABEX-index juli 2024: 123.730.814,64 euro) schade aan private en openbare goederen heeft veroorzaakt (artikel 3);

- voor het **wetenschappelijk criterium tornado**:

Artikel 6 van het voormelde besluit van de Vlaamse Regering van 30 oktober 2020 (zie 3.);

3. Tornado: situering en erkenningscriteria

In 2024 werd melding gedaan van een tornado die zich voordeed in Vlaanderen.

Stormwinden en rukwinden met een lokaal karakter (art. 6 uitvoeringsbesluit) met een piekwaarde van minstens 135 kilometer per uur kunnen als ramp erkend worden.

Onder rukwinden met een lokaal karakter wordt verstaan:

- 1° windhozen;
- 2° **tornado's**;
- 3° windschering.

Het Vlaams Rampenfonds beoordeelt de omvang van een tornado op basis van het advies van het KMI.

Deze adviesverlening wordt ondersteund door de samenwerkingsovereenkomst DKBUZA/KMI/2022/02 van 15 december 2022 met het KMI.

Deze nota bevat de analyse van het fenomeen tornado dat zich voordeed op 26 september 2024 en waarvoor door de bevoegde wetenschappelijke instelling een positief advies werd verleend.

4. Procedure tot erkenning

Nadat het Vlaams Rampenfonds schademeldingen heeft ontvangen, maakt het een overzicht van de volgende gegevens:

- de naam van de gemeenten waaruit schademeldingen zijn ontvangen;
- het aantal gemeenten waaruit schademeldingen zijn ontvangen;
- het aantal schademeldingen;
- de data van de gemelde schade;
- de omvang van de gemelde schadebedragen.

Die gegevens vormen de basis voor het onderzoek van het financiële en/of wetenschappelijk criterium.

Als uit de analyse van de schademeldingen en/of uit het advies van de wetenschappelijke kennisinstelling blijkt dat de getroffen gemeenten voldoen aan het financiële criterium of aan de wetenschappelijke erkenningscriteria, wordt een erkenningsdossier opgesteld en aan de Vlaamse Regering bezorgd.

Voor de schadelijke weersfenomenen die zich hebben voorgedaan in de loop van 2024 kregen de schadelijders de mogelijkheid een melding in te dienen binnen zestig dagen na het schadelijk weersverschijnsel.

Vervolgens werden de ontvangen schademeldingen geanalyseerd en gegroepeerd per gemeente waar schade werd geleden.

Nadat de bevoegde wetenschappelijke instelling (het KMI) de definitieve aanstiplijst had ontvangen, werd het verzocht zijn definitieve advies te formuleren.

Tornado

Het advies met de analyseresultaten van het KMI werd ontvangen op 4 februari 2025.

Uit het onderzoek bleek dat 2 gemeenten op 26 september 2024 voldoen aan het erkenningscriterium voor een tornado.

Op basis van de bovenstaande analyse wordt een voorstel tot erkenning als ramp van de tornado van 26 september 2024 geformuleerd voor de 2 gemeenten die in aanmerking komen.

Na goedkeuring door de Vlaamse Regering wordt het erkenningsbesluit gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Hierna beschikken schadelijders over een periode van drie maanden, die volgt op de maand van publicatie van het erkenningsbesluit in het Belgisch Staatsblad, om een aanvraag van een tegemoetkoming in te dienen bij het Vlaams Rampenfonds.

Het Vlaams Rampenfonds meldt de erkende ramp aan bij de Europese Commissie, zodat deze de bevestiging krijgt dat de uitgekeerde tegemoetkomingen conform de Europese Staatssteunregels verlopen.

Het Vlaams Rampenfonds controleert vervolgens of de aanvraag ontvankelijk en volledig is en geeft opdracht aan de deskundigen, die het aangesteld heeft, om een verslag op te stellen. Nadat de schadelijder akkoord is gegaan of opmerkingen heeft geformuleerd op het deskundigenverslag, wordt een vergoedingsbesluit opgesteld en naar de schadelijders gestuurd. Nadien wordt aan het Vlaams Fonds voor de Lastendelging (VFLD) opdracht gegeven om de toegekende tegemoetkoming uit te betalen.

5. Beknopte historiek en analyse van dit dossier

5.1 Meldingen

Voor de in aanmerking komende tornado van 26 september 2024 heeft het Vlaams Rampenfonds 3 schademeldingen ontvangen uit 2 Vlaamse gemeenten voor een totaalbedrag van 16.700 euro.

omschrijving weersfenomeen	aantal meldingen	aantal geteisterde gemeenten	gemeld schadebedrag
tornado	3	2	16.700 euro

5.2. Financieel criterium

Met 3 schademeldingen voor een bedrag van 16.700 euro is niet voldaan aan het financiële erkenningscriterium van honderd miljoen euro (ABEX-index juli 2024: 123.730.814,64 euro).

5.3. Wetenschappelijke criterium

Aan het KMI werd een definitief advies gevraagd op 16 januari 2025. Het Vlaams Rampenfonds heeft het advies van het KMI en de analyseresultaten op 4 februari 2025 ontvangen.

Volgens de analyse van de adviesinstelling voldoen 2 gemeenten op 26 september 2024 aan het wetenschappelijke criterium voor een tornado met piekwaarden van minstens 135 kilometer per uur: Geetbets en Zoutleeuw.

Een ontwerpbesluit houdende voorstel tot erkenning van de tornado op 26 september 2024 wordt voor deze gemeenten dan ook bijgevoegd.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Art. 1. Omschrijving van het weersverschijnsel dat aanleiding geeft tot voorstel tot erkenning op basis van het wetenschappelijk erkenningscriterium.

Art. 2. Opsomming van de gemeenten die voor erkenning in aanmerking komen.

Art. 3. Opname van de Staatssteunregels, vervat in artikel 37 van Verordening (EU) nr. 2022/2472 van de Commissie van 14 december 2022 waarbij bepaalde categorieën steun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie met de interne markt verenigbaar worden verklaard (voor de EER relevante tekst), gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie L327/1 van 21 december 2022.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Rekening houdend met het wetenschappelijk erkenningscriterium en het ontvangen wetenschappelijk advies van het KMI komt de tornado van 26 september 2024 in aanmerking om erkend te worden als ramp.

Voor de raming van het aantal schadedossiers werd uitgegaan van het aantal schademeldingen dat werd ingediend voor de 2 gemeenten die voldoen aan de wettelijk vastgelegde erkenningscriteria voor een tornado. Er werden in totaal 3 schademeldingen ingediend voor die gemeenten. Het gemeld schadebedrag is 16.700 euro.

Daar een tornado een zeldzaam weersverschijnsel is, is er geen recente vergelijkingsbasis beschikbaar om een gedegen budgettaire raming van de schade te verrichten.

Uit een analyse van de schademeldingen is gebleken dat een deel van de gemelde schade, ten bedrage van 11.000 euro, schade betreft die verzekeraar is door een brandverzekering “eenvoudige risico’s” en derhalve niet voor een tegemoetkoming van het Vlaams Rampenfonds in aanmerking komt. Er wordt in de berekening van de budgettaire impact dan ook geen rekening gehouden met deze schade.

De overige gemelde schade aan 5.700 euro kan in aanmerking genomen worden.

Voor de berekening van de budgettaire impact wordt er derhalve uitgegaan van **5.700 euro**.

Na de erkenning van de ramp zal de raming op basis van de effectief ingediende schadedossiers en op basis van de afgewerkte schadedossiers periodiek bijgestuurd worden. De eindbeoordeling kan pas opgemaakt worden als alle aanvraagdossiers afgehandeld zijn. De kans op een grote afwijking van de hierboven vermelde factoren is dus nog altijd reëel.

Het budget zal in de tijd grotendeels in 2025 worden besteed.

De schadevergoedingen worden opgevangen binnen de beschikbare kredieten.

Voor de financiering van het systeem (premiesubsidie en schadevergoedingen van het Vlaams Rampenfonds voor rampen erkend vanaf 1 januari 2020) wordt vanaf de begrotingsopmaak 2020 voor maximaal 13 miljoen euro jaarlijks een beroep gedaan op het Vlaams Fonds voor Lastendelging (begrotingsartikel CBG-ACCD2CE-WT: "Vlaamse Overheid, Schaderegeling van rampen en landbouwrampen"). De kosten voor het uitvoeren van expertises wordt verrekend op het beleidskrediet "Werkingskosten Rampenfonds", begrotingsartikel SAO-1SIA2MA-WT, programma 1SI000 (Erkennen van rampen en behandelen van schadedossiers).

Als in een bepaald jaar een tekort wordt vastgesteld, wordt dat bedrag met maximaal 7 miljoen euro verhoogd, afkomstig van de landbouwbegroting. Als die middelen niet zouden volstaan in een bepaald jaar, wordt de financiering van het ontbrekende saldo in de Vlaamse Regering besproken.

Het positieve advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 18 juni 2025.

De Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, heeft zijn akkoord verleend op XX.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel heeft geen weerslag op het personeelsbestand of de personeelsbudgetten.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag op het personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen en schulden of de ontvangsten van de lokale besturen, behoudens als deze besturen een aanvraag tot tegemoetkoming voor eigen schade hebben ingediend.

4. VERDER TRAJECT

Na goedkeuring door de Vlaamse Regering en publicatie van het erkenningsbesluit in het Belgisch Staatsblad kunnen schadelijders tot het einde van de derde maand die volgt op de maand van publicatie van het erkenningsbesluit in het Belgisch Staatsblad een aanvraag van een tegemoetkoming indienen bij het Vlaams Rampenfonds.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering waarbij de tornado die heeft plaatsgevonden op 26 september 2024 als een ramp wordt erkend en waarbij de geografische uitgestrektheid van deze ramp wordt afgebakend;

2° de Vlaamse minister, bevoegd voor rampenschade, te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie,
Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management

Matthias DIEPENDAELE

Bijlagen:

- erkenningsbesluit tornado van 26 september 2024
- advies KMI van 4 februari 2025
- aanstipijst advies KMI
- advies van de Inspectie van Financiën d.d. 18 juni 2025
- akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor het budgettair beleid dd. XX